

Súťaž environmentálnych projektov škôl

Slovenská agentúra životného prostredia v Banskej Bystrici v apríli 2009 vyhlásila IV. ročník súťaže o najlepší environmentálny projekt organizovaný školou, ktorý ešte nebol realizovaný a ocenený v iných podobných súťažiach. Cieľom je propagácia a podpora projektov škôl smerom k trvalo udržateľnému rozvoju. Zvýšiť záujem žiakov a pedagógov o svoju školu a jej životné prostredie, rozvíjať spoluprácu a aktívnu účasť na riešení problémov miestnej komunity a regiónu. Do súťaže sa mohli prihlásiť kolektívy zložené zo žiakov a pedagógov, prípadne nepedagogických pracovníkov škôl v troch súťažných kategóriách: materské školy, základné školy, stredné školy. Termín uzávierky súťaže bol 29. máj 2009. Oficiálne vyhlásenie výsledkov sa stanovilo na 10. júna 2009. Do súťaže sa v tomto ročníku zapojilo spolu 30 školských kolektívov (8 MŠ, 16 ZŠ a 6 SŠ).

Po uzavretí súťaže zasadla odborná porota, ktorá v každej súťažnej kategórii vybrala jednu školu, umiestnenú na prvom mieste, ktorá získala finančnú podporu na realizáciu predloženého projektu vo výške 1 000 eur. Spolu to predstavovalo 3 000 eur, ktoré boli rozdelené medzi 3 školy. V každej súťažnej kategórii 3 kolektívy na prvých miestach získali hodnotné knižné publikácie.

Výsledky IV. ročníka ProEnviro

Kategória materské školy:

1. **Nie je nám to jedno**, Materská škola, Vranovská ulica, Liptovský Mikuláš
2. **Vtáči detektívi (Ako sa stať detským ornitológom)**, Materská škola Turzovka – Šárky
3. **Zvedavé slniečka**, Materská škola, Ulica partizánska, Lučenec

Kategória základné školy:

1. **Oáza oddychu, vzdelávania a environmentálnej výchovy – školský náučný chodník v Hriňovej**, ZŠ s MŠ Hriňová
2. **Oddychová zóna pri potoku**, Špeciálna základná škola Polomka
3. **Po stopách škriatkov**, Špeciálna základná škola, Záhradná ulica, Brezno

Kategória stredné školy:

1. **Videoherbár**, Súkromná stredná umelecká škola filmová Košice
2. **Soľná cesta po Soľnej Bani**, Stredná odborná škola podnikania Prešov
3. **Pestovanie liečivých rastlín v školskej záhrade**, Spojená škola Nižná

Všetkým oceneným a zúčastneným školám blahoželáme a prajeme veľa úspechov pri realizácii školských environmentálnych projektov.

Vítězné projekty

Nie je nám to jedno

Sme štvortriednou materskou školou s deťmi vo veku od dvoch do šiestich rokov v meste Liptovský Mikuláš. Niekoľko rokov zaraďujeme do vzdelávania environmentálne úlohy a v rámci našej materskej školy od roku 2007 realizujeme projekt *Čo šepkajú stromy*. V tomto roku sme vypracovali nový projekt a sme radi, že v súťaži sme boli tentoraz úspešní.

Negatívny vplyv spoločenského rozvoja na prírod-

né prostredie je zjavný. Lahostajnosť a nezáujem človeka – povalujúci sa odpad, nás sprevádzajú všade. Problém sa vzťahuje nielen na deti, ale, bohužiaľ, aj na dospelých. Uvedomujeme si, že formovanie kladného vzťahu k životnému prostrediu je proces dlhodobý, často s neistým výsledkom a je nevyhnutné začať už v predškolskom veku. Zvažovali sme, ako osloviť deti, ich rodiny a prípadne aj verejnosť. Projekt, ktorý predstavujeme, je len prvým krokom k uvedomejšiemu konaniu. Nie je jednoduché

meniť zaužívané návyky. Zaujať všetky deti trvalejšie je veľmi náročné. Memorované informácie rýchlo zabúdajú, strácajú o ne záujem. Vieme, že najefektívnejšou motiváciou pre deti je zážitkové učenie spolu s citovým prežívaním a osobnou skúsenosťou. Príroda a zvieratká sú deťom najbližšie. Hrať ich úlohy a zároveň prežívať ich osudy nepochybne zanechajú v deťoch trvalejšie pocity a zážitky. K tomu by mali pomôcť aktivity rozvíjajúce tvorivé a kritické myslenie, mali by podporiť schopnosť rozhodovania na základe vlastných poznatkov získaných pozorovaním.

Prostredníctvom projektu ponúkame deťom rôzne zaujímavé didaktické aktivity: fotodokumentáciu budú zaznamenávať a hodnotiť svoje okolie (podporovanie kritického a tvorivého myslenia, rozvíjanie schopnosti rozhodovania na základe vlastných poznatkov). Predpokladáme, že aktivity deti oslovia: hra na rybárov (deti s magnetom na udiciach „čistia jazierko od odpadkov“, triedia „odpad“ do farebných papierových kontajnerov, triedenie obrázkov a mnohé ďalšie). Najdôležitejšou časťou projektu je zdramatizovaný zveršovaný príbeh „Čo sa stalo v lese“. V lese sú porozhádzané odpady, lesné zvieratká ochoreli. Na pomoc si zavolajú deti, kto-

Vítězi v kategorii materské školy – Materská škola Liptovský Mikuláš

ré les vyčistia. Do realizácie budú zapojené všetky deti najstaršej vekovej skupiny, aby zážitok mohli prežívať spoločne. Necháme ich rozprávať o svojich pocitoch, skúsenostiach a zážitkoch z materskej školy, domu, výletu, hodnotiť svoje konanie a konanie iných. Táto aktivita bude jedným zo spôsobov, ako naštartovať dlhodobý proces environmentálnej výchovy tak, aby oslovil a pozitívne ovplyvnil nielen konanie detí, ale aj celých rodín.

Za dôležitý moment považujeme propagačné a edukačné aktivity realizované v škole i mimo školy s cieľom ovplyvniť aj verejnosť (videonahrávky, fotodokumentácia, beseda, rozhovor, uverejnenie v Predškolskej výchove, Učiteľských novinách, regionálnych médiách). Máme skúsenosti, že práve deti majú veľkú moc pôsobiť na svojich rodičov. Videonahrávky a fotodokumentáciu budeme využívať a ponúkame ju ako jednu z možností edukačných aktivít v oblasti environmentálnej výchovy detí predškolského veku. Uvedomujeme si, že tento proces je dlhodobý, no dúfame, že aj pomocou tohto projektu budú deti citlivo reagovať na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia vôbec. Môže byť začiatkom formovania ekologickej kultúry, lebo „nemôže nám to byť jedno“. Na záver chceme poďakovať

Vítězi v kategorii základné školy – ZŠ s MŠ Hriňová

za podporu aj materských škôl v oblasti environmentálnej výchovy. Veríme, že projekt bude úspešný.

Mária Navrátilová, koordinátorka projektu
Materská škola, Vranovská, Liptovský Mikuláš

Oáza oddychu, vzdelávania a environmentálnej výchovy

Naše mestečko patrí k tým menším (do 10 000 obyvateľov). Jeho poloha a charakter je bližší vidieku. V jeho okolí sa nachádzajú rôzne typy ekosystémov: Chránená krajinná oblasť Poľana a niekoľko prírodných rezervácií. Naša škola aktívne pôsobí v oblasti environmentálnej výchovy, realizuje viaceré projekty s týmto zameraním.

Náš rozsiahly školský areál vyžaduje celoročnú starostlivosť a niektoré časti aj revitalizáciu. Chýba nám oddychová zóna, ktorá by slúžila aj na vzdelávanie a environmentálnu výchovu, preto plánujeme vybudovať školský náučný chodník.

Riešiteľský tím je rôznorodý. Sú to najmä pedagógovia, žiaci 2. stupňa základnej školy, členovia chemicko-biologického krúžku, zamestnanci Mestského úradu a Lesného závodu v Hriňovej. Náplňou projektu je vybudovanie školského náučného chodníka, napojenie na už existujúcu výsadbu, osadenie informačnej tabule s mapkou školského náučného chodníka. V budúcnosti plánujeme vybudovať altánok, ktorý bude slúžiť ako učebňa v prírode. Zatiaľ máme prenosný plátenný prístrešok a drevené lavičky.

V ďalších mesiacoch plánujeme dokončiť výsadbu stromov, kríkov a rastlín, osadiť pergoly a informačnú tabuľu, vyškolíť žiakov do funkcie sprievodcov školského náučného chodníka. V prípade návštevy širokej verejnosti a žiakov zo susedných škôl podajú odborný výklad. Jednotlivé rastliny a vymedzené časti chodníka sa zveria konkrétnym žiakom, najmä členom chemicko-biologického krúžku. Počas realizácie projektu, a aj po jeho skončení, budú prebiehať sprievodné aktivity. Pripravujeme žiakov na súťaže: Poznaj a chráň, Liečivé rastliny, Biologická olympiáda a i. Na technických prácach žiaci zhotovili vtáčie búdky. Následne sa budú starať o drobné vtáčstvo, ktoré budú vhodne kŕmiť a pozorovať, na výtvarnej výchove a vo výtvarnom krúžku budú kresliť zaujímavé objekty. Na prírodopise sa budú časti botaniky učiť v exteriéri. Počas revitalizácie terénu vyčistíme časť vodného toku Skalisko, ktorá susedí s pozemkom našej školy.

Po ukončení projektu objekt slávnostne otvoríme za účasti žiakov a pedagógov našej školy, susedných škôl, širokej verejnosti, rodičov a spoločenských inštitúcií nášho mesta.

Myslíme si, že aktivity podobného typu ovplyvnia environmentálne vedomie žiakov a verejnosti. Ochrana životného prostredia by mala byť jednou z priorit výchovného pôsobenia v škole, v médiách a všade, kde žijú ľudia.

Eva Bystrianska a Mgr. Marianna Vyletelová,
predkladateľka projektu
ZŠ s MŠ Hriňová

Videoherbár

Každý deň kráčame a náhlime sa po cestách, ktoré nás vedú za našimi povinnosťami. Často si ani nevšimneme, že pritom mŕňame pestrofarebnú nádhru, ktorá skromne lemujeme cesty a cestičky našich životov. A stačí tak málo, chvíľku postáť, pozorne sa zahľadiť a môžete vidieť nebyvalú krásu ukrytú hoci aj v obyčajnom bodliaku s nádhernými cyklámenovými kvetmi, vďaka kvetu margarétky so snehobielymi lupeňmi zasa môžete zistiť, či vás má alebo nemá rád či rada, i zaspomínať si na rozprávkový príbeh sestričky, ktorá tak verne čakala na svojho bráčeka, ktorý zahynul vo vojne, až sa zmenila na belasý nežný kvietok, ktorý čakáva dodnes – čakanku.

Víťazi v kategórii strednej školy – Súkromná stredná umelecká škola filmová Košice

Iba to, čo poznáme, dokážeme chrániť a milovať, preto je hlavným zámerom projektu Videoherbár natočiť 15 minútových videofilmov, ktoré ponúknu neobyčajný pohľad na najrôznejšie obyčajné rastliny, ktoré rastú v mestách a blízkom okolí.

Videoherbár sa prihovori mladým ľuďom modernou videoformou, ktorá je im blízka. Svet digitálnej techniky, počítačov, filmov, mladých ľudí oslovuje, rozumujú mu a ak sa dôležité posolstvo podáva nenásilnou formou na názorných príkladoch bez zbytočného mentorovania, sú ochotní ho akceptovať.

Videoherbár vtiahne žiakov pomocou objektívu kamery priamo do lona prírody, ukáže im celkom zblízka krásu a mnohokrát aj úžasnú liečivú silu, ktorú je možné nájsť na zdanlivo celkom obyčajnej lúke či priamo v meste. Pomôže naučiť mladých a možno nielen ich, znovu sa dívať, objavovať a spoznávať, zaujímať sa o to, čo nám príroda ponúka. Vymeniť videohry a často bezmyslienkovité sledovanie

televízora za prechádzky prírodou, uprednostniť bylinkový čaj pred automatickým siahnutím po tabletke.

Vo filmovej škole sú odbornými pedagógmi tvorcami umelci z audiovizuálneho prostredia, profesionálni kameramani, strihači, zvukoví majstri, režiséri, ale aj fotografi a výtvarníci, a tak sa celý projekt uskutočňuje v úzkej súčinnosti žiakov a pedagógov. Všetkých fáz videotvorby sa zúčastňujú mladí filmári, pričom sa striedajú v najrôznejších úlohách – scenáristov, kameramanov, zvukárov, strihačov. Študenti si tak priamo v praxi overujú teoretické vedomosti a zažívajú skutočné nakrúcanie prírodopisných dielok so všetkým čo k naozajstnej filmovke patrí.

Navyše mladí filmári získavajú aj množstvo vedomostí o rastlinách, jednak vďaka odbornej spolupráci, ale aj vďaka samoštúdiu, pretože scenáre a komentáre môžu napísať iba vtedy, ak sú dostatočne vedomostne „podkúti“. Vzdelávací proces sa tak presunul z memorovanej roviny do projektového a praktického vyučovania s priamym dosahom na diváka. Mladí filmári si navyše budú môcť overiť vplyv diela na divákov na vernisáži spojenej s projekciou, ktorú na škole zorganizujeme a tiež vo vysielaniach lokálnych televízií.

Naše „minúty za prírody“ vo forme videoherbára majú ambíciu oslovíť všetkých, ktorých svet okolo nás zaujíma, ukázať milovníkom prírody rastliny v plnej kráse a ponúknuť priehľad dobrých rád, ako mnohé z nich využijú vo svoj prospech. Veríme, že si nájdú svojho diváka, a ak sa vám nepodarí zazrieť ich vo vysielaní, určite si ich budete môcť pozrieť na stránke www.filmovaskola.sk v sekcii videotvorba.

Mgr. Jarmila Uhríková, koordinátorka projektu
Súkromná stredná umelecká škola filmová, Košice

HYPERICUM 2009

Jeden z prvých dní tohto leta patril celoslovenskému kolu vedomostnej a pohybovej súťaže Hypericum 2009.

Sedemnást víťazných trojčlenných družstiev zo šiestich regionálnych kôl tejto súťaže sa 24. júna 2009 zúčastnilo záverečného kola, ktoré sa konalo v SEV Drieňok Teply Vrch. Jednotlivé regionálne kóla organizovala Slovenská agentúra životného prostredia (SEV Drobie, SEV Orlik, SEV Drieňok) v spolupráci s Prírodovedným oddelením Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici a Správou NAPANT-u v Brezne a v Liptovskom Mikuláši.

Súťažiaci museli preukázať svoju vedomostnú zdatnosť v piatich oblastiach: NATURA 2000, NATURA 2000 rastliny, NATURA 2000 živočchy, Poznávame

dreviny a Zvuky a stopy. To, že boli pripravení na vysokej úrovni, potvrdila samotná skutočnosť, že o prvých troch miestach rozhodli až rozstrelové otázky. A tu sú víťazi:

1. miesto: Emilia Mlynárčíková, Dominika Sulířová, Oliver Pitoňak, Spojená škola Dominika Tatarku, Poprad
2. miesto: Katarína Kováčová, Marína Kizeková, Anna Lunterová, ZŠ SSV Skuteckého 8, Banská Bystrica
3. miesto: Zuzana Turisová, Lenka Janišová, Lenka Rybárová, Športové Gymnázium, Tr. SNP 54, Banská Bystrica

Tímy žiakov, ktoré sa neumiestnili na prvých troch miestach, si zo súťaže odniesli zaujímavé metodické materiály, ktoré im iste budú dobrou študijnou pomôckou na doplnenie nových informácií do ďalšieho ročníka súťaže. Veríme, že žiakom táto súťaž, ktorá je o prírode a v prírode, priniesla veľa nových vedomostí, skúseností, zážitkov a chuť zúčastniť sa jej aj v budúcom roku. Spojenie zánietenia mladých ľudí pre prírodu so spoluprácou s ich učiteľmi bude teda tým najlepším predpokladom pre ďalší, už XII. ročník súťaže Hypericum.

Súťaž bola financovaná z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci projektu Zlepšenie environmentálneho povedomia v oblasti ochrany prírody a krajiny (vrátane NATURA 2000).

Ing. Andrej Švec
Slovenská agentúra životného prostredia
Banská Bystrica

Víťazi Hyperica 2009